

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna štev. Din 2.—

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.
Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratov:
Din p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{4}$ str. 600.—
• • • $\frac{1}{2}$ „ 300.—
• • • $\frac{1}{4}$ „ 150.—
• • • $\frac{1}{8}$ „ 75.—
• • • $\frac{1}{16}$ „ 37.50

IX. letnik.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1926.

Štev. 23.

Zedinjenje jugoslovenskega obrtništva.

Kdor pazno zasleduje obrtniško gibanje v naši državi, vidi, da še obrtniška organizacija in z njo tudi obrtniška zavest prav polagoma, a stalno dviga. Da se obrtništvo giblje, so nam priča že mnogobrojna zborovanja in kongresi, ki se prirejajo po vseh pokrajinah naše države. Povsod se obrtništvo združuje v svojih organizacijah in vsaka pokrajina si je ustvarila svoje središče, ki usmerja delo edinic. Dobili smo na ta način pokrajinske centralne organizacije, katerih vsaka tvori popolno organizatorično celoto.

V Sloveniji sta stopili na čelo obrtniškega gibanja Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani in Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru; na Hrvaškem in v Slavoniji se giblje ves pokret okoli Saveza hrvatskih obrtnika v Zagrebu, v Srbiji dominira Zemaljski savez zanatlijskih udruženja v Beogradu, Bosna in Hercegovina se zbira okrog Sarajeva, naša lepa Dalmacija pa se ozira na starodavno mesto Split.

Dasi je oblika obrtnih organizacij skoraj v vsaki pokrajini drugačna, vendar imajo vse organizacije širom države enoten cilj: zboljšanje razdrapanih razmer, v katerih živi jugoslovenski obrtnik. V Sloveniji je razvito obrtno združništvo, ki bazira na predpisih obrtnega reda iz leta 1907., Hrvatska si je zgradila močno prostovoljno organizacijo, organizacija ostalih treh pokrajin pa se po svojem ustroju nagiblje bolj na slovensko združništvo. Katera izmed teh organizatoričnih form, zlasti v pogledu prisilnosti in prostovoljnosti članstva, je za obrtniški pokret zdravejša, o tem bi se dalo mnogo pisati. Pa najsi bo oblika organizacij kakršnakoli, v enem je vse jugoslovensko obrtništvo enotno, in to je, da mora biti takemu sistematičnemu upropaščanju obrta — konec.

Bivša Avstrija je slovansko obrtništvo ločila narodnostno in gospodarsko. In če je to storila Avstrija, ki slovanskemu življu ni bila naklonjena, morajo pa danes, ko živimo v svobodni jugoslovenski državi, pasti stene, ki so nas stoletja ločile. Nesrečna politika nas še vedno zavaja v plemensko mržnjo in postavlja med nas nekako umetno steno. Mi pa pravimo, da naj vsak čuva svoj materni jezik, složnost vseh pa je predpogoj za ugoden razvoj države. Narodnostno in versko vprašanje za nas ne obstoja. Delo vseh naših organizacij stremi za ekonomskim ojačenjem, one vodijo borbo, da v državi uveljavijo obrtnika. To

je program jugoslovenskega obrtniškega pokreta, na tem programu smo složni in na tem programu bomo morali pričeti graditi trdnjavo, iz katere bomo zadali udarec vsem, ki nas poznajo, ko se borijo za svoje lastne interese, pozabljajo pa na nas, ko rabimo mi zaščite.

Kljub velikim težkočam, ki jih je zapustila svetovna vojna, se je obrtniška organizacija v državi dokaj hitro razvila in se opredelila v posamezne centralne organizacije — zveze. Gibanje je napredovalo v toliko, da so pričele zveze (savezi) izpopolnjevati organizacijo včlanjenih edinic. V zadnjem času pa so se pričele združevati tudi že posamezne obrtne stroke v strokovne državne saveze, dasi po našem mnenju za tako organizacijo še ni prave podlage in pravi čas.

Z ustvarjanjem pokrajinskih zvez pa je podana podlaga za zблиžanje in enoten nastop vsega jugoslovenskega obrtništva v gospodarskih vprašanjih, in sicer na že zgoraj omenjenem programu, katerega priznavajo vse organizacije. Zakaj bi se vsaka pokrajina zase borila za vsemu jugoslovenskemu obrtništvu skupne gospodarske interese in poleg tega še vsaka na svoj način ter ena prej, druga pozneje? Vse pokrajine protestirajo proti uvozu, carinam, davkom, zakonodaji itd., in sicer danes ena, jutri druga, ko bi se vendar lahko vsi ti protesti in vse te zahteve obrtništva vse države združile v enoten, močan glas, ki bi gotovo našel drugačen odmev na mestih, kjer nam krojijo pravice in dolžnosti, kakor pa če pod težkimi bremenmi vzdihne danes Slovenija, jutri morda Hrvatska, zopet drugič pa toži Vojvodina o prevelikem uvozu itd. Vse zveze (savezi), ki skupno predstavljajo jugoslovensko obrtništvo, morajo ustvariti forum, ki bo organiziral posamezne akcije gospodarskega značaja tako, da bo nastop v vseh skupnih zadevah in protestih istočasen, solidaren in da bo iz njih zvenela volja, ne slovenskega, hrvatskega ali srbskega obrtnika, temveč volja jugoslovenskega obrtništva. In če bodo centralne organizacije napravile ta korak, bodo pokazale, da so se prav zavedale svoje naloge v težkih časih gospodarske krize, ki ni le posledica svetovne vojne, temveč v znatni meri podcenjevanje obrtniškega stanu.

Debata o oživetvorenju državnega obrtniškega saveza, ki bi s svojimi določili vezal razvoj posameznih organizacij-edinic (zadrug, esnafov itd.) in ki bi neposredno vplival na obliko teh organizacij, bi bila preuranjena zlasti dotlej, dokler novi obrtni za-

kon ne bo določil oblike obrtniške organizacije za vso državo.

Za skupno delovanje vseh zvez (savezov) v gospodarskih zadevah pa so podani vsi predpogoji in njih dolžnost je, da z združenimi močmi ščitijo obrtniške gospodarske interese. To zблиžanje bo gotovo blagodejno vplivalo na celoten pokret, prineslo bo medsebojno spoznavanje in tako se bo polagoma ustvarjal zdrav temelj za bodočo močno organizacijo jugoslovenskega obrtništva.

I. K.

Pravila Obrtne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

(Nadaljevanje.)

V.

Upravni odbor.

Člen 38.

Upravni odbor je glavni organ banke, ki jo predstavlja napram drugim osebam in ustanovam in opravlja vse njeno poslovanje in imovino.

Člen 39.

Upravni odbor ima 20 članov, od katerih jih mora devet imeti domicil in stalno stanovanje v Beogradu, a ostali morajo biti iz notranjosti države in to tako porazdeljeni, da bi bili zastopani v upravi obrtniki-delniki iz vseh krajev. Od članov uprave morajo biti z nadpolovično večino zastopani obrtniki-pravni mojstri, ki imajo samostojne obrate. Iz vrst neobrnitkov se sme izvoliti prijatelje obrtništva, znane pravne in ekonomsko-finančne strokovnjake. Člane uprave izvoli zbor delničarjev za štiri leta.

Izvoljeni član položi pred nastopom poslovanja pri banki v depozit 100 lastnih delnic na račun kavicije.

Člani upravnega odbora ne smejo biti istočasno tudi člani upravnega in nadzornega odbora kake druge banke, katere posli so v nasprotju z interesi obrtništva.

Člen 40.

Po prvem, drugem in tretjem letu bančnega poslovanja izstopi s kocko od prvič izvoljenih 20 članov upravnega odbora vsakokrat po pet. Njih mesta se izpopolnijo z izvolitvijo.

Po četrtem letu izstopi zadnja petorica in njih mesta se izpopolnijo z izvolitvijo. Pozneje odstopi vsakokrat onih pet članov, ki so bili polna štiri leta člani upravnega odbora.

Člani, kateri izstopijo, se lahko zopet izvolijo.

Člen 41.

Član, kateri se izbere, da stopi na mesto člana, ki je umrl ali dal ostavko, ostane član samo oni čas, v katerem bo moral po pravilih biti umrl, odnosno izstopivši član.

Člen 42.

Ako se število članov upravnega odbora med letom zmanjša pod 11 članov, se ima sklicati izredni zbor v svrhu izpopolnitve upravnega odbora. Na izrednem zboru izvoljeni člani se smatrajo, kakor da bi bili izvoljeni na letnem zboru.

Člen 43.

Člani upravnega odbora odgovarjajo za svoje poslovanje tako, kakor je to določeno v zakonu (člen 45. zakona o delniških družbah). Toda škoda, povzročena iz poslovanja proti pravilom, ne obveže tudi onih članov, ki so takoj protestirali proti sklepu in naredbi odbora in so predložili nadzornemu odboru pismeni protest, kakor tudi ne onih, ki niso sodelovali pri poslu, ki je banki povzročil škodo.

Člen 44.

Takoj po izvršenem rednem zboru volijo člani upravnega odbora iz svoje srede predsednika in podpredsednika in to vsakokrat za eno leto. Po preteku tega časa smejo te osebe biti ponovno izvoljene.

Podpredsedniki zastopajo predsednika v njegovi odsotnosti v vseh poslih njegovega delokroga.

Ako se zgodi, da so vsi trije zadržani od izvrševanja svojih poslov, mora upravni odbor izbrati iz svoje srede drugo osebo, ki jih začasno zastopa.

Člen 45.

Upravni odbor vrši v glavnem naslednje posle:

- 1.) predpisuje pravilnike, poslovnike in pogoje za poslovanje v mejah teh pravil;
- 2.) sklepa o otvoritvi glavne podružnice, podružnic in ekspozitur ali zastopstev in predpisuje njih organizacijo;
- 3.) potrjuje člane poslovnih odborov (člen 69. teh pravil);
- 4.) določa obrestno mero po predpisu člena 21. teh pravil;
- 5.) sestavlja mesečna in letna poročila o bančnem poslovanju in jih predlaga nadzornemu odboru v pregled, letnemu zboru v pregled in odobritev, glavni podružnici, podružnicam in ekspozituram pa na znanje;
- 6.) izvršuje sklepe zbora;
- 7.) sklepa o prenosu delnic;
- 8.) sklicuje redne in izredne zборе po predpisih teh pravil;
- 9.) izbira direktorje in upravnike središnice, podružnic in ekspozitur po njihovem predlogu, sklepa pogodbe in določa višino plače in povišanja uradnikom in jim določa kavicijo;
- 10.) določa one osebe, katere podpisujejo bančno firmo na temelju teh pravil;
- 11.) določa osebe, ki imajo izvršiti revizijo delovanja podružnic in ekspozitur;
- 12.) izvrši v začetku vsakega leta porazdelitev denarnih sredstev na podružnice in ekspoziture in to sporazumno z njimi. Za primer, da v tem vprašanju ne pride do soglasja, napravi upravni odbor predlog na prvi naslednji redni skupščini, ki ima o tem definitivno odločiti;
- 13.) sklepa o določitvi poslovnega področja glavne podružnice, podružnic in ekspozitur po členu 3. zakona o obrtni banki.

Člen 46.

Upravni odbor se sestane po potrebi, toda najmanj enkrat v dveh mesecih, na poziv predsednika. V poziv se mora dati dnevni red.

Predsednik skliče sejo upravnega odbora tudi v tem primeru, ako to zahteva osem članov upravnega odbora in to najdalje v 15 dneh.

Upravni odbor ne more sklepati polnoveljavno, ako ni prisotna več nego polovica članov.

Sklepa se z navadno večino glasov; za primer enake porazdelitve odloča glas predsednika.

Člen 47.

Vsi člani upravnega odbora iz Beograda — devet po številu — sestavljajo izvršni odbor.

Izvršni odbor izvršuje v glavnem naslednje posle:

- 1.) izvrši vsak mesec pregled bančnega stanja;
- 2.) pripravlja točno letno poročilo o poslovanju banke in njenih računih;
- 3.) sklepa o kreditih;
- 4.) postavlja in odpušča uradnike in ostale služabnike;
- 5.) sklepa o vseh nujnih vprašanjih, katera ne bi mogla čakati sestanka upravnega odbora, o čemer predloži poročilo v prvi naslednji seji upravnega odbora.

Člen 48.

Izvršni odbor se sestane na poziv predsednika in to najmanj enkrat v tednu.

Predsednik mora sklicati sejo tudi, ako to zahtevajo štiri člani izvršnega odbora. Seja je sklepčna, ako prisostvuje najmanj pet članov.

Sklepa se z navadno večino glasov; za primer enake porazdelitve glasov se smatra, da je predlog, o katerem se je razpravljalo, zavrnjen, o čemer je poročati v prvi seji upravnega odbora.

Člen 49.

O vsaki seji upravnega in izvršnega odbora se vodi zapisnik, v katerem je zabeležiti na kratko predmet in sklep kakor tudi odvojena mnenja. Zapisnik podpisujejo prisotni člani in direktor kot delovodja.

Člen 50.

Člani upravnega in izvršnega odbora morajo redno posecati seje. Dežurstvo v banki določa upravni odbor.

Člen 51.

Upravni odbor določi na prvi svoji seji višino dnevnic za dežurstvo in seje, kakor centrale tako tudi glavne podružnice, podružnic in ekspozitur.

Tantijema, katera pripada članom upravnega odbora, se deli med člane po številu sej, katerim so prisostvovali. Seje izvršnega odbora se ne vračunavajo, ampak upravni odbor določa članom izvršnega odbora koncem leta špeci- elno nagrado za njih delo.

Člani upravnega odbora iz notranjosti, ki prihajajo po bančnih poslih v Beograd na seje, imajo pravico na povračilo potnih stroškov in dnevnice, katere določi v začetku leta upravni odbor.

Člen 52.

Upravniki in izvršni odbor imata pravico, pooblastiti druge osebe, da v posameznih poslih in odnošajih zastopajo banko, kar se ima v pooblastilu natančneje določiti.

VI.

Nadzorni odbor.

Člen 53.

Nadzorni odbor je vrhovni kontrolni organ banke. On nadzira celokupno poslovanje banke in njenih organov, zlasti pregleda mesečno in letno stanje in račune banke in koncem leta inventar vse njene imovine.

Člen 54.

Nadzorni odbor sestoji iz petih članov, od katerih izvoli zbor delničarjev dva, tri imenuje država, in to:

dva minister trgovine in industrije, a enega minister financ (člen 6. zakona o obrtni banki).

Člani, katere izvoli zbor, se volijo za dve leti.

Člen 55.

Za ponovno izvolitev članov nadzornega odbora, za izpopolnitev slučajno izpraznjenih mest, za konstituiranje istega in za dolžnost predsednika veljajo predpisi, ki so predvideni za upravni odbor.

Člen 56.

Seja nadzornega odbora je sklepčna, ako so prisotni najmanj trije člani. Sklepa se z navadno večino glasov. Pri enaki porazdelitvi glasov se smatra, da je predmet, o katerem se razpravlja, zavrnjen. Na sejah se vodi zapisnik v zmislu člena 50. teh pravil.

Člen 57.

Člani nadzornega odbora, razen treh, določenih od države, morajo, preden prevzamejo dolžnost, položiti pri banki 100 lastnih bančnih delnic, katere služijo za pokritje slučajnih izgub zbog nepravilnega poslovanja.

Člen 58.

Predsednik nadzornega odbora poziva člane tega odbora na seje in to najmanj enkrat na mesec.

Vsak član mora redno prihajati k sejam in na njih delati. Nagrado za seje določa upravni odbor v začetku vsakega leta. Člani imajo pravico na tantijemo po številu sej, na katerih so sodelovali.

Člen 59.

Člani nadzornega odbora morajo točno vršiti posle, ki spadajo po členih 49. in 50. zakona o delniških družbah v njih delokrog.

Nadzorni odbor ima pravico, da skliče zbor, ako smatra, da zahtevajo to interesi banke.

VII.

Osnovanje glavne podružnice, podružnic in ekspozitur.

Člen 60.

Poslovni odbor glavne podružnice sestoji iz osem do dvanajst članov, katere izvoli zbor delničarjev za štiri leta. Eden od podpredsednikov banke je obenem načelnik glavne podružnice v Zagrebu. Namestnika načelnika za podružnico izvoli odbor glavne podružnice. Večina odbora podružnice morajo biti samostojni obrtniki.

Poleg načelnika mora nadpolovična večina članov poslovnega odbora stalno bivati v Zagrebu. Izvoljeni člani tega odbora položijo vsaj 75 lastnih akcij na račun kavcije.

Člen 61.

Tudi za člane poslovnega odbora glavne podružnice veljajo analogna določila, kakor jih predpisujejo člani 40., 41. in 42. teh pravil.

Člen 62.

Poslovni odbor glavne podružnice se sestaja najmanj enkrat na mesec. Načelnik sme sklicati sejo tudi, ako to zahtevajo bitni interesi glavne podružnice, ali ako to zahtevajo štirje člani.

Odbor sklepa končno veljavno, ako je prisotna nadpolovična večina članov z načelnikom. Sklepa se z večino glasov; ako se glasovi delijo, odloča glas načelnika.

Člen 63.

Poslovni odbor glavne podružnice vrši sledeče posle:

- 1.) pošilja središnici vsak mesec svoja poročila;
- 2.) izvršuje sklepe zbora delničarjev, v kolikor se nanašajo na njeno področje;
- 3.) izbira in odpušča ravnatelja in vse ostalo službeno osebje. Izbor ravnatelja mora potrditi upravni odbor;
- 4.) sklepa o kreditih za svoje področje;
- 5.) podpisuje firmo glavne podružnice po pooblastitvi upravnega odbora;
- 6.) sklepa o načinu štednje za svoje področje na podlagi zakona in teh pravil ter po odobritvi bančnega upravnega odbora.

Člen 64.

Poslovni odbor glavne podružnice izvoli iz svoje sredine štiri člane, ki z načelnikom sestavljajo izvršni odbor. Izvršni odbor določi iz svoje sredine dežurnega člana. Za njih trud določa upravni odbor nagrado ob koncu vsakega leta.

Člen 65.

Izvršni odbor glavne podružnice se sestaja po potrebi in na poziv načelnika. Načelnik mora sklicati sejo, ako to zahtevajo trije člani izvršnega odbora. Sklepa se z večino glasov. Za primer enake porazdelitve glasov se smatra, da je predmet, o katerem se je sklepalo, zavrnjen.

Člen 66.

Člani poslovnega odbora glavne podružnice, za temi podružnic in ekspozitur odgovarjajo za svoje poslovanje tako, kakor je to predvideno v členu 43. teh pravil.

Člen 67.

Nadzorstvo nad poslovanjem glavne podružnice kakor tudi nad poslovanjem podružnic in ekspozitur vrši upravni odbor banke po posebno za to določeni osebi. Nadzorni odbor banke vrši nadzorstvo nad njim v zmislu člena 59. teh pravil.

Državno nadzorstvo ima komisar v zmislu člena 79. teh pravil.

Člen 68.

Ko pride pismena zahteva delničarjev s področja, na katerem se more na podlagi zakona o obrtni banki in pravil osnovati podružnica in ekspozitura, je upravni odbor poklican, ako najde, da ima ta podružnica ali ekspozitura predpogoj za obstoj, da takoj pristopi k osnovanju zahtevane podružnice ali ekspoziture. V svoji zahtevi morajo delničarji tega področja postaviti tudi predlog o tem, kateri delničarji morajo stopiti v poslovni odbor podružnice ali ekspoziture.

Zaradi štedenja, režije se smejo ekspoziture naslanjati na kako kreditno obrtniško zadrugo ali ustanovo.

Člen 69.

Čim pristopi k osnovanju podružnice ali kake ekspoziture, imenuje upravni odbor banke poslovni odbor za dotično podružnico, odnosno ekspozituro. Poslovni odbor podružnice, odnosno ekspoziture, sestoji iz sedmih, odnosno petih članov.

Izstopivši člani smejo biti ponovno imenovani.

Člen 70.

Poslovni odbor podružnice in ekspozitur izvršuje v glavnem te posle:

- 1.) izvrši vsakega meseca pregled stanja podružnice, odnosno ekspozitur, in o tem predloži poročilo banki;

2.) pripravlja točno letno poročilo o poslovanju podružnice, odnosno ekspoziture, in ga pošlje banki najkasneje do 15. januarja tekočega leta;

3.) sklepa o dodeljevanju kreditov;

4.) postavlja in odpušča uradnike in ostalo službeno osebje.

Člen 71.

Ob priliki stopanja na dolžnost položijo člani poslovnega odbora podružnic in ekspozitur po 50 lastnih akcij na račun kavecije.

Člen 72.

Seje glavnega odbora podružnic in ekspozitur vodi načelnik, o čemer se vodi zapisnik, katerega podpisujejo poleg načelnika tudi prisotni člani.

VIII.

Službeno osebje.

Člen 73.

Dolžnost in pravice bančnih uradnikov, kakor pri redni namestitvi tako tudi za primere odpustitve in upokojitve, se bodo uredile s posebnim poslovníkom, o katerem bo sklepal upravni odbor.

Člen 74.

Banka mora osnovati pokojninski sklad za svoje osebje in mu dodeliti vsako leto procent, določen v teh pravilih. Predlog pravil pokojninskega sklada bančnega osebja ima banka predložiti na odobrenje ministru za trgovino in industrijo.

IX.

Bilanca, porazdelitev dobička in fondí.

Člen 75.

Bilanca se sestavlja vsako leto v zmislu člena 71. zakona o delniških družbah po zaključitvi letnih računov 31. decembra.

Člen 76.

Za pokritje eventualnih izgub, povzročenih iz poslov, pravilno podvzetih, a z izgubo končanih, ima banka svoj rezervni fond, iz katerega jih krije. V fond se vpiše vsako leto del čistega dobička banke (člen 77.), a razen tega tudi dohodki rezervnega fonda samega, dokler ne doseže fond 50 % vplačanega bančnega kapitala.

Člen 77.

Od ugotovljenega letnega čistega dobička se oddaja:

- 1.) najmanj 6 % za dotacijo rezervnega fonda;
- 2.) 6 % na račun tantijeme članom upravnega odbora;
- 3.) 1 % na račun tantijeme članom nadzornega odbora;
- 4.) 3 % na račun tantijeme bančnemu osebju, ako so bili vsaj šest mesecev v bančni službi;
- 5.) 3 % za dubiozne terjatve;
- 6.) 1 % pokojninskemu skladu bančnih uradnikov in služabnikov;
- 7.) 1 % fondu za podpiranje obrtniške literature;
- 8.) ostanek čistega dobička se porazdeli med delničarje kot dividenda ali pa se ima z njim postopati tako, kakor določi zbor.

Člen 78.

Dividenda se izplača 20 dni po rednem letnem zboru. Nedvignjena dividenda zastara v korist rezervnemu skladu, za tri leta od dneva zbora, ki je odobril zaključne račune.

X.

Državno nadzorstvo.

Člen 79.

Nadzorno pravico države izvršuje v imenu kraljevske vlade minister za trgovino in industrijo potom posebnega komisarja. Kralj imenuje komisarja na predlog ministra za trgovino in industrijo z ukazom. Njegovega namestnika določi minister za trgovino in industrijo s svojim rešenjem. Komisar je državni uradnik iz vrst strokovnjakov, a plača njegova gre na breme te banke. Vladni komisar ima dolžnost:

1.) da prisostvuje s pravico posvetovalnega glasu vsem sejam upravnega in izvršnega odbora banke ter da kontrolira poslovanje odbora glavne podružnice v svrhu, da more kontrolirati, ali so njegovi sklepi in njegovo delovanje v zmislu statuta, državnih zakonov in interesov banke;

2.) da prisostvuje rednim in izrednim pregledom blagajne, knjig in skladišč banke in

3.) da prisostvuje zborom delničarjev.

Ako smatra komisar, da je kak sklep upravnega in izvršnega odbora ali zbora delničarjev proti društvenim pravilom, ima pravico, sistirati izvršbo in je dolžan o tem takoj sporočiti ministru za trgovino in industrijo, ki ima izdati rešenje v teku desetih dni, katerega rešenje je izvršno. Za primer, da minister za trgovino in industrijo v gornjem roku ne izda svojega odloka, stopi sklep zbora, odnosno upravnega in izvršnega zbora, v veljavo. Da bi mogel komisar uspešno izvrševati svojo dolžnost, ima pravico, da v te svrhe zahteva potrebna obvestila od bančnih organov, ki so primorani, mu jih dati po svojem najboljšem znanju.

V primeru, da ni komisar imenovan ali da je oviran na izvrševanju svoje dolžnosti, mu imenuje minister za trgovino in industrijo začasnega zastopnika.

Protestno zborovanje obrtništva.

Dne 8. decembra t. l. bo priredila Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani in obrtne organizacije ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma protestno zborovanje proti šušmarstvu, državnim delavnicam in zavodom, ki vzdržujejo obrtne delavnice; protestiralo pa bo tudi proti obrtnim oblastem, ki doslej niso pokazale nikakega razumevanja za obrtniške težnje in ki nosijo v dokajšnji meri krivdo, da se je šušmarstvo tako razpaslo, da resno ogroža obrtništvo in da se nahaja obrtnik v skoraj brezpravnem stanju.

Gospodarska moč našega obrtništva pada, v vseh obrtnih strokah vlada velik zastoj, ker je obrt postal predmet splošnega izkoriščanja. Obrt služi danes mnogim kot sredstvo, iz katerega črpajo tako zvane «postranske zasluzke», na račun odseva se vzdržujejo humanitarni zavodi, ki imajo predvsem nalogo vzgajati mladino, državna uprava sama zopet oškoduje obrt s tem, da vzdržuje obrtne delavnice, pri vsem tem pa merodajni faktorji, ki so poklicani, da pospešujejo obrt in da ga ščitijo pred izkoriščanjem, molčijo in na vse ovadbe, prošnje in pritožbe, ki jih vlagajo obrtne zadruge in druge obrtniške korporacije, ne smatrajo niti za potrebno, da bi zadostile vsaj določbi § 147. obrtnega reda.

Vsak glas obrtništva, naj se ga zaščiti in naj se mu dá, kar mu gre, je ostal brez odmeva. Zato pa bo

obrtništvo na protestnem zborovanju 8. decembra zahtevalo, da se usmeri zaščita upravičenega obrtnika tako kot zahteva realno življenje. Obrtništvo ne bo več trpelo, da se bo napram njemu operiralo s suhimi paragrafi, pač pa hoče videti v obrtnih oblasteh pravno oporo proti vsem, ki obrt izkoriščajo.

Obrtništvo hoče pravico! Zato pa naj dne 8. decembra na protestnem zborovanju napolni dvorano Mestnega doma in poudari s tem svojo zahtevo, da mora biti dosedanega sistematičnega ubijanja obrti konec. Na zborovanje naj v čim večjem številu pride tudi obrtništvo iz podeželskih krajev.

Obrtniška „Samopomoč“.

Obrtniška «Samopomoč» Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani obvešča svoje člane, da imamo v zadnjih dneh tri nove smrtne slučaje, in sicer: 7. smrtni slučaj **Davorin Štokavnik**, fotograf v Dolu pri Hrastniku; 8. smrtni slučaj **Anton Bočkaj**, brivski mojster v Ljubljani; 9. smrtni slučaj **Angela Slanc**, soproga čevljarkega mojstra v Nemški vasi pri Ribnici. Izplačana posmrtnina za vse tri slučaje je znašala 11.430 Din ter so jo sorodniki takoj prve dni po smrti sprejeli. Nove položnice za vse tri slučaje dobe člani prve dni meseca decembra, in prosi se, da prispevke za vse tri slučaje takoj poravnajo, da ne pride načelstvo v zadrego z izplačili. Obrtniška «Samopomoč» ima nesebičen in dobrodelen namen: pomagati obrtniškim družinam z denarnimi podporami v najhujši potrebi in stiski, to je ob smrti. Prijatelji in znanci tolažijo žalujoče ostale z besedami, obrtniška «Samopomoč» pa z visokimi posmrtninami. — Do danes izplačane posmrtnine znašajo 32.062 Din.

Dobave.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije, dobave in prodaje:

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 11. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave orodja (lopat, nastavnih ključev, vil za gramoz itd.).

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 7. decembra t. l. ponudbe za dobavo dimnih cevi, kolen in peči.

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani dne 18. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 400 parov cokelj za propelarje in glede dobave 3000 kg jedrnatega mila.

Iz organizacij.

Bolniška blagajna samostojnih obrtnikov v Ljubljani razpisuje dve ustanovi ujedinjenja po 50 Din za onemogle člane in njih vdove. Prošnje je vlagati do 10. decembra 1926. pri blagajniku g. Ivanu Kersniču, Resljeva cesta 1/I.

Kolektivna obrtna zadruga na Bledu obvešča svoje člane, da se je dne 1. novembra t. l. preselila s svojo pisarno v hotel Kaps na Bledu, Grajska cesta št. 14.

Čevljarška zadruga v Ljubljani naznanja interesentom, da se bo vršila prihodnja pomagalška preizkušnja v nedeljo dne 5. decembra t. l. Prijave, katerim je priložiti učno izpričevalo ter izpričevalo o obrtnonadaljevalni šoli, se sprejemajo do 1. decembra v zadrugi pisarni, Hrenova ulica št. 4. — Načelnništvo.

Pomočniške preizkušnje zadruge ključavničarjev v Ljubljani se bodo vršile kot običajno v nedeljo 28. novembra in 5. decembra t. l. Teoretična preizkušnja se je pričela dne 28. novembra ob 8. uri zjutraj v šoli na Grabnu, praktična pa bo dne 5. decembra t. l. ob 9. uri zjutraj pri tvrdki Weibl na Čopovi cesti. Za vajence stavb-

nega ključavničarstva se je določilo kot obvezno delo kurilno oprsje po navodilih učnega mojstra, za strojno ključavničarstvo pa izvršitev jeklenih strelnih klešč (Blitzzange). K preizkušnji se pripuste vajenci, katerim poteče učna doba v času do 28. februarja 1927.

Občni zbor zadruge rokodelskih in sorodnih obrtov v Železnikih se bo vršil 19. decembra t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih gostilne Jožka Košmelja v Železnikih z naslednjim dnevnim redom: 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2.) Poročilo načelstva, predložitev računskega zaključka za leto 1925. in poročilo računskih preglednikov. 3.) Sklepanje o proračunu za leto 1927. 4.) Sklepanje o zadružni dokladi. 5.) Volitev odbora: načelnika, njegovega namestnika, 10 odbornikov in 3 namestnikov. 6.) Sklepanje o nakupu delnic Obrtne banke. 7.) Obrtniška samopomoč. 8.) Slučajnosti.

Obrtno društvo za Radovljico in okolico je priredilo v nedeljo dne 14. novembra na Dobravi pri tov. Filipu Pogačniku društveni sestanek. Ta sestanek je uspel zelo zadovoljivo ter se ga je udeležilo lepo število obrtništv iz Kroke, Kamne gorice, Dobrave, Otoč, Lipnice itd. Društveni predsednik tov. Perc je otvoril sestanek s pozdravom na vse navzoče tovariše, da slišijo, kaj hočemo z obrtnim društvom. Tov. J. Ambrožič utemeljuje v daljšem govoru potrebo obrtnega društva, da pridemo podeželski obrtniki v stik z obrtniki iz središča našega gorenjskega sreza Radovljice. Le če pokaže podeželsko obrtništvo zanimanje za stanovsko udruženje, smemo pričakovati izboljšanje in odpravo krivic. In ker ravno obrtno društvo to združenje in prijateljstvo propagira, je dolžnost tudi obrtnikov po posameznih vaseh, da vstopijo v krog boriteljev za obrtno pravo. Prav lepo je povedal društveni predsednik tov. Patik iz življenja obrtnikov na Češkem. To, kar mi danes šele pričujemo, to društveno življenje je na Češkem že zdavnaj bilo v najlepšem razmahu. Orisal je tamošnje življenje obrtnika podrobno, kar so vsi navzoči z zanimanjem poslušali. Omenil je nadalje tudi to, da ima naše društvo že svoj društveni prapor ter smo v tem oziru prvi. Medtem je društveni tajnik tov. Pogačar vpisal za vsako vas zaupnike, ki bodo imeli nalogo, da pridobijo nove člane, da ne bo na prihodnjem občnem zboru manjkalo niti enega obrtnika, ki ne bi bil član našega društva.

Strokovna zadruga koncesijoniranih elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljani je priobčila v 5. številki «Obrtnega Vestnika» z dne 1. marca 1926. pod naslovom «Postavljanje radio-postaj» članek, iz katerega je razvidno, da je gradbena direkcija v Ljubljani priznala, da spada postavljanje radio-anten strogo pod obrt koncesijoniranih elektrotehnikov. V dopisu se je pohvaljalo, da so se že večkrat pripetile nezgode zaradi postavljanja anten po nestrokovnjakih; isti članek je bil objavljen tudi v vseh ljubljanskih dnevnikih. Ker sta se primerila pred kratkim časom zopet dva smrtna slučaja v ljubljanski okolici zaradi nezadostne previdnosti pri postavljanju antene, se opozarja tem potom občinstvo, da naj se v primeru postavljanja antene obrne na faktorje, ki so za tako delo odgovorni, torej na koncesijonirane elektrotehniške.

Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru. Dne 7. novembra t. l. se je vršil v restavraciji «Vetrinjski dvor» v Mariboru sestanek zadružnih načelnikov mariborske oblasti. Udeležil se ga je tudi obrtni zadružni nadzornik g. Ig. Založnik. Po sestanku se je vršila odborova seja zveze. Na sestanku se je obširno razpravljalo o ustanovitvi državne obrtne banke. Zvezni načelnik gosp. Fran Bureš je obširno razložil pomen tega denarnega zavoda za obrtništvo in poročal o poteku ankete, ki se je vršila v Beogradu. Sklenilo se je po živahni debati razviti obsežno agitacijo potom časopisov in proglosov, katere bodo

podpisale vse zadruge. — Zaradi zavlačevanja potrditve novoizvoljene zbornice se je sklenilo, apelirati na ministra za trgovino in industrijo, da volitve čimprej potrdi. — Tov. Novak je poročal o samopomoči, ki naj bi se ustanovila pri Splošni zvezi obrtnih zadrug v Mariboru za mariborsko oblast. Pri debati je tov. Zadravec predlagal, naj zveza ponatisne provizorična pravila o samopomoči in jih razpošlje na vse obrtne zadruge v mariborski oblasti, da o njih podajo svoje mnenje. — Na seji zveze se je rešilo vprašanje, kdo je upravičen, izdelovati vezi, sponke in vijake pri stavbah, in je zveza zavzela stališče, da spadajo ta dela v delokrog stavbnih ključavničarjev in ne kovačev. Kovači se tega obrta niso učili in nimajo potrebnih naprav v svojih delavnicah. Stavbni ključavničarji so upravičeni, prevzemati vsa ključavničarska stavbna dela pri stavbah, kar kovači niso upravičeni. — Na podlagi dopisa Mizarske zadruge v Mariboru zaradi izdelovanja lesnih del pri tehtnicah je sklenila zveza, da spada to delo izdelovalcem tehtnic in da je pri tem upoštevati § 37. o. r. — Glede obsega steklarskega obrta je zveza zavzela stališče, da sme trgovec steklo le prodajati, ne sme pa ga rezati; za to je upravičen le steklar. Tudi mizar ni upravičen, rezati in vrezavati šip, ako to ne zahteva dovršitev njegovega dela. — Sklenilo se je tudi, da bo zveza pošljala odslej na zadružne občne zборе svojega zastopnika, da dobi s posameznimi zadrugami potreben stik.

Razno.

Obrtniški koledar za leto 1927. Te dni je izšel v zalogi Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani Obrtniški koledar za leto 1927. z jako pestro in zanimivo vsebino. Poleg uradnih podatkov, ki so potrebni vsakemu obrtniku, prinaša koledar pregledno tabelo o neposrednih davkih in državnih pribitkih v Sloveniji, lestvico za dohodnino in pa tabelo o prispevkih za delavsko zavarovanje, nekatera najvažnejša določila iz obrtnega reda, najvažnejše pristojbine, kolkovine in takse in mnogo druge zanimive vsebine. Cena koledarju je s poštnino vred 12 Din in se naroča pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani.

Tečaj za čevljarstvo pri krojevanju za mojstre v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrta kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti po novem letu tečaj za čevljarstvo pri krojevanju za mojstre v Ljubljani pod vodstvom čevljarkega mojstra g. J. Steinmana. Tečaj bo trajal vse delovne dni ob večernih urah, ki se določijo na dan otvoritve. Interesenti-mojstri naj prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 25. decembra t. l. v pisarni urada, Krekov trg št. 10/I.

Načrt zakona o organizaciji gospodarskih zbornic. Ministrstvo trgovine in industrije je izdelalo gornji načrt, katerega glavne konture so naslednje: V vsej državi se uvedejo enotne zbornice s tremi avtonomnimi oddelki: trgovskim, obrtnim in industrijskim. Zbornice bodo razpravljale na skupnih ali odsekovih sejah, kakršnen bo predlog obravnavanja. Pri vsaki zbornici bo generalno tajništvo za posle cele zbornice. Zbornici v Velikem Bečkereku in Podgorici se ukineta in se njun delokrog prenese na druge zbornice.

Vljudno se priporoča restavracija

„Gorenjski kolodvor“

Ljubljana VII.

Čevljarška obrt in državne nabave čevljarjev.

Čevljarška zadruga za sodni okraj Ljubljano se že dalje časa bavi z vprašanjem, kako bi se razpisana dela pravično razdelila med ogromno število članov, nad 270 po številu (brez pomočnikov in vajencev). Večinoma vsi so podvrženi visokim davkom, ker se davkarija poslužuje pri najmanjšem podjetju dohodninskega in poslovnega davka v najvišji meri.

Čevljarški obrt ima že itak veliko konkurenco z industrijskimi izdelki, poleg tega se importira še nebroj inozemskega blaga, kljub temu pa se dopušča, da otvarjajo inozemci prodajalne s čevlji.

V obrambo naše stroke in v prid občinstva bi izpregovorili radi par besed o oddaji in nabavi čevljev.

Država kot delodajalec bi morala oddajati obrtniška dela v izdelavo le obrtnikom, seveda če bi hotela biti v tem pogledu pravična. Poglejmo pa, kako se dejansko godi. Vzemimo n. pr. čevlje za invalide. Niti teh del se ne razpiše, dasiravno se državna uprava pri drugih oddajah del sicer rada poslužuje razpisov. V teku treh mesecev je bilo oddanih v delo čez 300 parov čevljev za invalide. In kdo je dobil to delo? Čujte, g. D. Zdravič, trgovec z usnjem v Ljubljani, Florijanska ulica. Na kakšen način je on to delo dobil, nam ni znano, mogoče ima osebno znanje v ministrstvu ali pa morda kako drugače. Na podlagi invalidskih predpisov dobijo invalidi letno po en par čevljev. O kvaliteti teh čevljev seveda ni predpisov, glavno je, da jih dobi, pa čeprav so v enem mesecu nerabni.

Uprava invalidnice je s takimi oddajami sama kriva slabih izdelkov in slabega materijala.

V bodoče bi priporočali, da bi nas davkarija ne nadlegovala z izterjavanjem invalidskega davka, temveč naj ga plačujejo oni, ki jim državna uprava oddaja dela za invalide.

Sklicujoč se na obrambno organizacijo čevljarške stroke, ki se je ustanovila na kongresu čevljarjev vse krajevne v dneh 22. in 23. avgusta t. l. v Zagrebu, bo Savez

čevljarjev skušal to korupcijo, ki se vrši pri oddajah čevljarških del, z vsemi sredstvi pobijati in pazil bo na to, da bodo v bodoče odločevale pri oddaji takih in sličnih del le davku podvržene obrtne organizacije in obrtniki.

Za konzorcij «Obrtnega Vestnika» *Engelbert Franchetti*.
Urednik *Engelbert Franchetti*.

Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, *H. Brandt*.

MALE OGLASI

vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek 5 Din. — Oglase je plačati v naprej lahko tudi v znakah. — Za odgovor je priložiti znamko.

Naročajte in razširjajte
edino strokovno glasilo
«Obrtni Vestnik»!

Uprava v Ljubljani, Dunajska
cesta 20. 18/26

Narodni dom, Maribor

Štajerska klet, abonenti, keglij-
šče, haložan, znižane cene. —
O set 26/26

«POSEST»

realitetna pisarna, druž. z o. z.,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 24,
prodaja in kupuje:
nepremičnine, razne trgovske,
obrtne hiše, gostilne, kmečka
posestva, graščine, stavbene
parcele itd. pod najugodnejšimi
pogoji.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in za vsa-
kovrstna ročna dela se dobi
v veliki izbi in po najnižjih
cenah pri

Karel Prelogu

Ljubljana, Gosposka ulica 3,
Stari trg 12.

Skrbno
izdelovanje

..

Preobleke

..

Najnižje
cene!

L. MIKUŠ

tvornica dežnikov

LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Največji
izbor

..

Popravila

27-24 ..

Najnižje
cene!

Naročajte „Obrtni Vestnik“!

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine,
zrcal in šip. Kompletne opreme za gostilne, restavracije,
hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti. — Stavbno in umetno steklarstvo.

Telefon 478

LJUBLJANA

Telefon 478

Dunajska cesta 10

J. GOREC

LJUBLJANA

Palača Ljubljanske kreditne banke

Kolesa

Šivalni stroji

Vsi deli in popravila

Radio-aparati in deli

Žarnice

Sportni predmeti

24-21

najbolje — najceneje!

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19.

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4

nasproti frančiškanske cerkve. 24-22

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

24-23

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Ustanovljeno leta 1894

Urarske in zlatarske forniture in orodje

nudi 24-9

J. BEHRMANN I SIN

oddelek fornitur

ZAGREB, Duga ulica 16.
Prodaja samo urarjem in zlatarjem

Slovensko dopisovanje

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

v Ljubljani

Stanje vložnega denarja preko 220 milijonov dinarjev.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Zlasti plačuje za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zahje poleg lastnega hranilničnega premoženja še MESTO LJUBLJANA z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar popolnoma varen.

Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posestva in menice.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica:

Din 50.000.000.-

Skupne rezerve: okrog

Din 10.000.000.-
Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta
Podružnice:

 Brežice
 Celje
 Crnomelj
 Kranj

 Logatec
 Maribor
 Metković
 Novi Sad
 Trst

 Ptuj
 Sarajevo
 Split
 Gorica

12-11

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

 Telefon št.: 261, 413, 502, 503
 in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**

Obrtna banka v Ljubljani

Centrala:

Kongresni trg št. 4
Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 508

Telefon št. 508

 Račun pri poštno-ček. zavodu v Ljubljani
 št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslojpu).

24-22

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 548, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.